



mehr Sprache.
Kanton St.Gallen

Pričaj sa mnom i slušaj me!

12 savjeta

o tome kako našu djecu možemo
podržati pri učenju govora

Brošura za roditelje

bosanski/hrvatski/srpski

0-4
godina

Dragi roditelji,

upućujemo Vam srdačne čestitke povodom rođenja Vašeg djeteta. Vrijeme željnog iščekivanja je prošlo. Napokon možete Vaše djete uzeti u naručje. Sigurno ste primili puno čestitki od rodbine, poznanika i prijatelja. Vjerovatno ste se, pri tome, zapitali, kakav će biti životni put Vašeg djeteta i kako biste ga najbolje mogli podržati.

Kao roditelj želite najbolje Vašem djetetu. Ipak, često se u odgoju nadjemo pred novim iskusejima, ponekad se čak osjećamo preopterećeni, kada treba donijeti odluke za dobrobit naše djece. Većina roditelja se tako osjeća.

Ovom brošurou Vam želimo biti pri ruci, kada se radi o jednom važnom pitanju. Brošura pod nazivom «Pričaj sa mnom i slušaj me!» želi Vas informisati o tome kako da podržite Vaše dijete pri učenju jezika, i to u prvim godinama života.

Prve godine života su vrlo bitno doba za razvoj jezika kod čovjeka. Vi kao roditelj možete puno pomoći Vašem djetetu pri govoru i učenju jezika. Dobro savladati jezik i govor je, kako za danas tako i za budućnost, izuzetno važno za život u našem društvu i dobar uspjeh u zanimanju i poslu.

Ukoliko sami niste odrasli u njemačkom govornom području ili ste njemački naučili u odraslou dobu, vjerovatno ćete se upitati, kako da podržite Vaše dijete u učenju govora. U vezi s tim, naći ćete u našoj boršuri korisne informacije – i praktične savjete – kako djeca mogu uspješno odrastati učeći istovremeno dva ili više jezika.

Nije nikakva umjetnost naučiti kako da se djecu podrži pri učenju govora. To ćete saznati, ako pročitate ovu boršuru. Ali, potrebno je da pri tome budete pažljivi i aktivni. Zato pročitajte ovu boršuru više puta. Dopustite da Vas ona prati. Svaki put ćete iznova otkriti stvari, koje će Vam biti od velike koristi, ako želite da uspješno podržite Vaše dijete u prvim godinama života.

Puno lijepih trenutaka s Vašim djetetom i svako dobro želi Vam Centar za integraciju i ravnopravnost polova kantona St.Gallen!

Da li ste znali da ...

već u trudnoći možete pospješiti jezički razvoj
Vašeg djeteta?

1. Halo, vi mene ne možete vidjeti, ali ja vas mogu čuti!

Šta na to kažu eksperti i ekspertice?

- Već nakon četvrtog mjeseca trudnoće dijete počinje opažati glasove; pogotovo glas majke.
- Melodija maternjeg jezika djetetu je usađena već prije rođenja. Muzika i zvuci utiču na dijete još dok je u stomaku.
- U prvih nekoliko godina upravo su roditelji najvažniji jezički uzori djetetu. Tako da je važno, već u toku trudnoće razmisliti o jeziku, ili možda čak i jezicima, na kojima roditelji sa djetetom namjeravaju govoriti.

Savjeti za svakodnevnicu

Šta konkretno možete učiniti za Vaše dijete:

Pričajte djetetu već tokom trudnoće o Vašem svijetu. Pričajte mu o stvarima koje su važne za Vas.

Kada se radi o odluci na kojem jeziku (ili na kojim jezicima) sa djetetom želite govoriti kod kuće, obratite pažnju na slijedeća promišljanja:

Govorite s Vašim djetetom na onom jeziku koji najbolje govorite i kojim najbolje vladate. Na tom jeziku Vi Vašem djetetu možete prenijeti najveće jezičko blago. Na taj način ćete stvoriti dobru bazu za sve jezike, koje će Vaše dijete još učiti u životu.

Govorite li Vi kao roditelji više različitih jezika, onda je to dobra početna situacija za Vaše dijete. Tada svaki od roditelja može govoriti sa djetetom onaj jezik koji najbolje zna. Na taj način Vaše dijete dobija dva dobra primjera na dva različita jezika.

Za koji god porodični jezik se odlučite, veoma je važno da Vaše dijete nauči i njemački jezik. Da bi se ono ovdje dobro osjećalo, da bi se moglo sprijateljiti sa drugom djecom i da bi dobilo šansu za solidno obrazovanje, potrebno mu je dobro poznavanje njemačkog jezika.

Vaše je dijete u stanju dobro naučiti njemački jezik i onda kada Vi kod kuće svakodnevno s njim govorite na nekom drugom jeziku.



Da li ste znali da ...

Vaše dijete najviše može naučiti kada Vi s njim govorite jezik koji Vama najbolje leži?

2. Mamin jezik je okej! Tatin jezik je okej!

Šta na to kažu eksperti i ekspertice?

- Dobra emocionalna veza je važna podloga za opšti i jezički razvoj djeteta. Dijete je u stanju osjetiti ako se roditelji ne osjećaju sigurno i slobodno na jeziku koji s njim govore.
- Što bolje roditelji govore jezik koji prenose, to je bolje i za jezički razvoj djeteta.
- Dobro poznavanje maternjeg jezika je najbolji fundament za učenje drugih jezika. Svaki jezik sadrži znanje koje mi prenosimo djeci putem govora.

Savjeti za svakodnevnicu

Šta konkretno možete učiniti za Vaše dijete:

Govorite sa Vašim djetetom onaj jezik ili dijalekt kojim najbolje vladate.

Razgovarajte mnogo s Vašim djetetom i dajte mu dovoljno vremena da i samo priča.

Priče, pjesme ili dječje igre iz Vaše domovine govore Vašem djetetu i nešto o Vama i Vašem porijeklu. To je važno jer su djeci potrebni i ti korijeni.

Omogućite Vašem djetetu pozitivne pristupe i drugim jezicima. Budite dobar primjer! Ako Vi imate pozitivan stav prema jezicima, učenju drugih jezika, i njegovanju Vašeg i njemačkog jezika, onda će se to prenijeti i na Vaše dijete.

Da li ste znali da ...

je samopouzdanje najbolja podloga za jezički razvoj Vašeg djeteta?

3. Volite me, ovakvog kakav jesam!

Šta na to kažu eksperti i ekspertice?

- Djetetu je za razvoj kao i za učenje jezika potrebna pažnja roditelja. Ono mora osjetiti da je voljeno i prihvaćeno, da bi moglo razviti samopouzdanje. Ta energija je ključna za njegov razvoj.
- Djetetu je potrebna i sigurnost. Dijete treba da zna zašto roditelji u određenom trenutku nemaju vremena za njega, zašto ga ne mogu saslušati i kad će opet moći dobiti potrebnu pažnju. Ono želi da sazna zašto se nešto mora ili zbog čega nešto nije moguće.

Savjeti za svakodnevnicu

Šta konkretno možete učiniti za Vaše dijete:

Svakodnevnicu pruža mnogo mogućnosti da se sa djetetom komunicira i da mu se omogući učešće u razgovorima.

Trebali bi ste s tim početi već od prvog dana života.

**Pričajte djetetu šta trenutno s njim radite.
Reagirajte na njegove glasove i pokažite mu da se pri tom radujete.**

Nemojte dijete držati u nedoumici. To mu uzima sigurnost. Držite se onoga što ste obećali.

Saslušajte Vaše dijete, pričajte s njim i hvalite ga! Dopustite djetetu da ispriča ono što je doživjelo. Dopustite mu da ispriča do kraja i ne prekidajte ga.

Da li ste znali da ...

za djecu nije preveliko opterećenje ako odrastaju sa dva ili više jezika?

4. U mojoj glavi mjesta imaju i više od dva jezika!

Šta na to kažu eksperti i ekspertice?

- Djeca mogu bez problema odrastati sa dva ili više jezika – Milioni djece žive u zemljama u kojima se svakodnevno koristi više jezika. To ne smeta razvoju djeteta.
- Naime, djeca koja odrastaju sa više jezika ne razvijaju se drugačije od djece koja odrastaju sa jednim jezikom. Neko dijete počinje ranije govoriti, a neko kasnije. Neko govori mnogo, a neko malo.
- Jezički razvoj djeteta je dinamičan. Ono je stalno u pokretu, uči novo i integrira staro. Miješanje jezika je dio tog razvoja.
- Pozornost i razgovor sa doktorom ili doktoricom, ekspertom ili eksperticom, preporučuje se samo u slučaju ako dijete duže vrijeme ne napreduje ili ako prestane govoriti.
- Odrastaju li djeca sa više od jednog jezika, onda im je potrebna svjesna podrška u svim jezicima. Roditelji mogu na potpuno različite načine doprinijeti da dijete u tome uspije.

Savjeti za svakodnevnicu

Šta konkretno možete učiniti za Vaše dijete:

Vi odgajate dijete na Vašem maternjem jeziku, na primjer: turskom, bosanskom/hrvatskom/srpskom, kurdskom, ruskom, španskom...., a jezik okoline je njemački?

Onda sami govorite mnogo na Vašem jeziku sa djetetom. Ali isto tako njegujte i kontakte sa porodicama u susjedstvu u kojima se govori njemački. Podržavajte Vaše dijete pri sklapanju prijateljstava sa djecom koja govore njemački. Dopustite da Vaše dijete ide u grupu za igranje (Spielgruppe) ili u vrtić (Kindergarten). To ubrzava njegov razvoj. Što ranije dođe u kontakt sa djecom koja govore njemački jezik, to će brže i lakše biti u stanju naučiti njemački.

Vi kao roditelji vrlo dobro vladate sa oba jezika? Onda dijete ima mogućnost naučiti jedan «mamin jezik» i jedan «tatin jezik». Obratite pažnju na jasna jezička pravila. To je naročito važno za malu djecu. Mama govori s njim na «maminom jeziku», a tata na «tatinom jeziku». Na taj način dijete može povezati određeni jezik sa određenom osobom. To mu pomaže pri strukturiranju jezika u glavi.

Primjena jezika se može urediti i po situacijama: u svakodnevnicu se govori jedan jezik, a uz večeru, kada se rade domaći zadaci ili isto tako uz «priču za laku noć» drugi jezik. Ovaj način se zove «stvaranje jezičkih ostrva».

Odrasta li Vaše dijete na jednom, dva ili tri različita jezika, važno je slijedeće: pričajte mnogo s Vašim djetetom, budite dobri i strpljivi slušaoci i hvalite ga!

Da li ste znali da ...

su samo djeca koja dobro čuju u stanju i dobro naučiti govoriti? Da li ste osim toga znali da beba brže reaguje na visoke tonove?

5. Pričaj sa mnom i slušaj me!

Šta na to kažu eksperti i ekspertice?

- Dobar sluh je jedan od preduslova za dobro govorenje. Zdrava beba bi nakon šest mjeseci trebala sve više gugutati, imitirati glasove, inače bi se trebao kontrolirati sluh.
- I bebe sa oštećenim sluhom u prvim mjesecima nakon rođenja puštaju glasove, ali poslije sve više zanijemljuju.
- Obraćanje sa malo povišenim tonom povećava pažnju bebe. Na taj način je već veoma rano moguće izmamiti osmijeh na licu bebe.

Savjeti za svakodnevnicu

Šta konkretno možete učiniti za Vaše dijete:

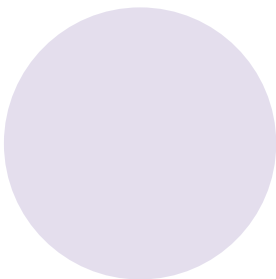
Posmatrajte Vaše dijete pogotovo nakon šestog mjeseca života. Da li reaguje na zvuke? Okreće li glavu kada ga zovete?

Satovi za igranje, igračke i zvečke su naročito pogodne za buđenje pažnje djeteta.

Pričajte često i puno s Vašom bebom, pa ćete moći primjetiti da li dobro čuje.

Imitirajte glasove i gugutanje Vaše bebe. Pričajte već maloj bebi šta trenutno radite s njom. Djeca svih uzrasta jako vole pjevanje i rimovane stihove.

Idite na kontrolu pogotovo nakon upale ušiju bebe ili malog djeteta: u savjetovalište za roditelje (Elternberatung) u Vašoj opštini ili kod Vašeg doktora ili doktorice.



Da li ste znali da ...

se jezik uči svim čulima? Nije važno samo čuti nego i dodirnuti, vidjeti, saznati, uzeti u ruku, ...

6. Ja ću to uraditi sam!

Šta na to kažu eksperti i ekspertice?

- Čuti, vidjeti, dodirnuti, pokrenuti, shvatiti, osjetiti pokret, doživjeti silu zemljine težee i mnogo toga više, pomažu bebi shvatiti svijet oko sebe. Ona na taj način razvija svoje emocionalne, duševne i socijalne sposobnosti, pa tako i jezik.
- Vaša beba razumije šta znači «glatko» ili «hrapavo» kada smije dodirnuti predmete. «Slatko» ili «kiselo» uči onda kada smije probati hranu. Ivce i ćoškove može ocijeniti kada smije puzati. Na taj način se u njenoj glavi stvaraju misaoni koncepti koji pripadaju riječima.

Savjeti za svakodnevnicu

Šta konkretno možete učiniti za Vaše dijete:

Uzmite Vaše dijete često u naručje i dajte mu da osjeti dodire kao nešto prijatno.

Pustite Vašu bebu da dodiruje predmete, da ih drži i pušta! Dajte joj nešto da grize! Dopustite da što više sama sazna!

Kad malo poraste, dopustite Vašem djetetu da isproba što više radnji: puzati kod kuće, na igralištu (Spielplatz) ili u vrtu, igrati se sa pijeskom i vodom, vikati i pjevati, pomagati kod kuhanja, postavljati sto, prekopavati zemlju u vrtu, saditi biljke. Tako će već rano postati samostalno. To će mu kasnije olakšati školsku svakodnevnicu.

Da li ste znali da ...

postoji veza između kretanja, igre, zdrave ishrane, zdravih zuba bez karijesa i jezičkog razvoja djeteta?

7. Ja mogu više nego što vi mislite!

Šta na to kažu eksperti i ekspertice?

- Djeci su potrebna iskustva u igri i kretanju. Unaprijediti jezik znači – omogućiti djetetu mnogo kretanja. Ono treba skakati, cupkati, hodati, trčati, plesati, ... smjeti. Jezik i kretanje su jedna cjelina.
- Ako kretanje djeteta pri igranju, posebno fina motorika prstiju, postanu vještije, onda će i pokreti usta i jezika biti tačniji.
- Ispravan položaj zuba važan je da bi dijete naučilo pravilno govoriti. Dobro razumljiv izgovor je dio dobrog poznavanja jezika.

Savjeti za svakodnevnicu

Šta konkretno možete učiniti za Vaše dijete:

Pustite Vaše dijete da balansira na niskim zidovima, da jede prstima, da pije na slamčicu, da puše u pahuljice vate (Watte blasen), ...
Idite često na igralište (Spielplatz) i u prirodu.
Izradite nešto s Vašim djetetom i pustite ga da rukuje makazama. Ako ste Vi prisutni ne može mu se ništa desiti. Ono pri tom uči tačne pokrete i može razvijati svoju maštu.

**Vaše dijete ne bi trebalo piti zašećerena pića.
Znači nemojte ga ni navikavati na to!**

Pripazite na ispravan položaj zuba. Zbog toga djetetu dajte da koristi cuclu samo do starosti od 3 godine.

Zdrava ishrana i nešto za «žvakanje» između zuba su važni.

Da li ste znali da ...

svakodnevno zajedničko govorenje i igranje donosi ogroman napredak u razvoju jezika?

8. Hoćeš li se igrati sa mnom?

Šta na to kažu eksperti i ekspertice?

- Što se više s Vašim djetetom bavite, govorite i igrate, utoliko više se u njegovom mozgu mogu razviti strukture i umreženja. Ove strukture i umreženja su odlučujući za jezički razvoj djeteta i kasnije za učenje u školi.
- Redovno slušanje i govorenje jednog ili više jezika pomaže djetetu prepoznati pravila tih jezika. Tako dijete može učiti riječi, otkrivati gramatiku jezika i učiti ispravan način komuniciranja s drugima. Ono u svakom jeziku treba mnogo «hrane» i trebalo bi dakle imati mnogo mogućnosti za slušanje i govor.

Savjeti za svakodnevnicu

Šta konkretno možete učiniti za Vaše dijete:

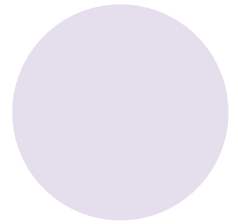
Prilagodite se kod govorenja i igranja nivou Vašeg djeteta. Pričajte direktno s Vašim djetetom – najmanje jednu četvrtinu sata dnevno!

Pričajte s njim također i pri svakodnevnim aktivitetima – npr. kad svlači obuću ili jaknu, navlači rukavice, dobija čaj, ide u krevet, ... Samo uputstva i naredbe su premalo!

Koristite raznolik jezik. Tako Vaše dijete može proširiti svoje jezičko blago. (Na primjer, ako koristite različite riječi za isti sadržaj: lijepo, krasno, fino, ...)

Stihovi i pjesme su za djecu svih uzrasta čudnovat izvor za razvoj njihovog jezičkog blaga.

Ako se ne možete sjetiti rima i pjesama iz Vaše mladosti upitajte Vaše roditelje ili starije članove porodice ili pročitajte u nekoj knjizi. Ili izmislite sopstvene rime i pjesme.



Da li ste znali da ...

dijete ne treba stalno ispravljati i zahtijevati od njega da ponavlja izrečeno?

9. Samo me pusti da govorim!

Šta na to kažu eksperti i ekspertice?

- Ispravljanje sputava radost pri govorenju. «Ispraviti i ponoviti» je djelotvornija tehnika.
- Djeca ne pokazuju uvijek šta mogu. Često razumiju već mnogo, ali govore malo. Djeca trebaju vremena kao što sjeme treba vremena da proklija.
- Kada djeca odrastaju uz dva jezika, onda se jedan jezik može razviti bolje, a drugi slabije. To se u toku života može nanovo mijenjati, zavisno od toga šta je upravo važno u jednoj životnoj fazi i sa kojim jezikom su povezani doživljaji. Tako se, na primjer, kod dvojezične djece može desiti da njemački potisne maternji jezik, ako djeca posjećuju vrtić (Kindergarten) u kojem se govori njemački i ako im prijatelji koji govore njemački postanu važni.

Savjeti za svakodnevnicu

Šta konkretno možete učiniti za Vaše dijete:

Ako Vaše dijete nešto izgovori pogrešno, ponovite riječ ili rečenicu «onako uzgred» u ispravnoj formi. Nemojte ga prisiljavati na ispravno ponavljanje.

Ostanite mirni ako dijete novu riječ ne koristi odmah.

Imajte strpljenja! Govorite s djetetom na Vašem jeziku čak i ako Vam ono odgovara na drugom jeziku. Ako dijete odrasta uz dva jezika može se naime desiti da ono jedan od ta dva jezika nekad i na duže vrijeme ne želi aktivno primjenjivati.

Ako Vam je dijete u jednoj takvoj fazi, onda nemojte vršiti pritisak na njega nego mu stvarajte mogućnosti da oba jezika može koristiti aktivno. Tako postupate ispravno.

Da li ste znali da ...

su čitanje i pričanje o istom veoma važni oblici pospješivanja jezika i da oni Vaše dijete dobro pripremaju za školu?

10. Hoćeš li mi danas priču čitati dalje?

Šta na to kažu eksperti i ekspertice?

- Naučna istraživanja pokazuju da čitanje već u prvim godinama života pozitivno djeluje na jezički razvoj djeteta.
- Čitanje i pričanje obogaćuju jezičko blago djeteta. Oni stvaraju dobru osnovu za čitanje i pisanje jer je pisani jezik drukčiji od govornog jezika i Vaše dijete kroz čitanje spoznaje i uči pisani jezik.
- Djeca koja znaju slušati i prepričavati priče nauče pri tom dosta toga što im kasnije bude od koristi u školi: na primjer znati slušati, koncentrisati se, sjetiti se događaja, novih riječi, novi uzoraka rečenica i puno toga više.

Savjeti za svakodnevnicu

Šta konkretno možete učiniti za Vaše dijete:

Čitajte Vašem djetetu iz slikovnica i zbirki pripovjedaka – svaki dan ponešto; na jeziku, odnosno jezicima koje Vi kod kuće govorite s djetetom.

U mnogobrojnim bibliotekama u Švicarskoj već možete posuditi slikovnice i zbirke pripovjedaka na različitim jezicima. Raspitajte se u biblioteci u mjestu gdje stanujete da li imaju knjige na Vašem maternjem jeziku.

Djeca vole rituale! Vaše dijete također. Priča za laku noć može postati ritual. Djeca vole iznova slušati istu priču sve dok ne mogu tačno razumjeti i prepričati. Pomozite Vašem djetetu da prepriča priču: na primjer putem motivirajućih pitanja.

Čak i ako ne govorite njemački tako dobro, možda ipak već možete čitati Vašem djetetu iz slikovnica na njemačkom jeziku.

Djed i baka i drugi bliski ljudi također su dobri slušaoci i pripovjedači priča.

Da li ste znali da ...

djeca najbolje uče u igri i zajedničom radu, a ne gledajući televiziju ili ispred kompjutera?

11. Televizija? Ne, hvala! Mnogo je ljepše kad se tata i mama igraju sa mnom...!

Šta na to kažu eksperti i ekspertice?

- Da bi naučila jezik, djeca ne moraju samo čuti govorne glasove, već i razumijeti izgovoreno: viđeno shvatiti («opipati»).
- Dijete uči govoriti samo u direktnom kontaktu sa drugim ljudima: s ocem i majkom, sa braćom i sestrama, u velikoj porodici i kasnije s prijateljicama i prijateljima.
- Preporučuju se dobri dječji filmovi, koji se gledaju zajedno s roditeljima. Višesatno gledanje televizije ili igranje na kompjuteru su štetni. Tako djeca malo uče.

Savjeti za svakodnevnicu

Šta konkretno možete učiniti za Vaše dijete:

Pustite Vaše dijete da sudjeluje u svakodnevnim dešavanjima.

Dajte mu mogućnost da nove riječi «shvati» rukama. Pomagati kad se kuha i peče, igrati se s vodom, pijeskom, kamenjem ili plastelinom puno je bolje za razvoj djeteta nego gledanje televizije.

Ako Vaše dijete gleda televiziju, onda bi ste Vi trebali izabrati film i o tome šta se dešava u filmu govoriti sa djetetom. Tako će dijete bolje razumijeti i dodatno učiti nove riječi.

U bibliotekama možete iznajmiti mnogo dobrih igara. To je jeftino i time ćete Vašem djetetu pružiti promjenu i dati mu nove podsticaje.

Da li ste znali da ...

djeca mogu jako dobro naučiti njemački ako u ranoj dobi imaju prijateljicu ili prijatelja koji govore ovaj jezik ili se sastaju u grupi za igranje (Spielgruppe) ili idu u vrtić (Kindergarten)?

12. Želim biti i sa drugom djecom!

Šta na to kažu eksperti i ekspertice?

- Dobro poznavanje njemačkog jezika važno je za Vaše dijete: za njegov život u Švicarskoj, za njegovo dobro u školi i dobre mogućnosti u radnom svijetu.
- Da bi dobro naučilo njemački, Vašem djetetu su potrebne raznolike mogućnosti da sluša i govori ovaj jezik i dobra motivacija za to. Prijateljice i prijatelji koji dobro govore ovaj jezik su jako dobra motivacija.
- Redovno sastajanje u grupi za igranje (Spielgruppe) ili posjećivanje vrtića (Kindergarten) od treće godine života daju djetetu vremena da do polaska u školu učvrsti njemački jezik i pripremi se na izazove u školi. Čak i ako Vaš porodični jezik nije njemački, Vaše dijete ovaj jezik može vrlo dobro naučiti ako iskoristi date prilike.

Savjeti za svakodnevnicu

Šta konkretno možete učiniti za Vaše dijete:

Podržite Vaše dijete ako želi posjetiti ili pozvati k sebi prijateljice i prijatelje. Jezike koji su im važni u svakodnevnicu djeca obično uče jako brzo.

Prijavite Vaše dijete već od dvije i pol ili tri godine u dječju grupu za igranje (Kinderspielgruppe) ili u vrtić (Kindergarten). U ovoj dobi djeca su često dovoljno zrela za to i raduju se novim prijateljicama i prijateljima kao i igrama i aktivitetima sa drugom djecom.

Moguće je još ranije posjećivanje neke od institucija za brigu o djeci ako se iz poslovnih razloga ili pedagoških premisslanja na to odlučite.

Ako kod kuće sa djetetom ne govorite njemački nego neki drugi jezik, Vi ga kroz igru ipak možete pripremiti na njemački kao novi jezik koji će dijete upoznati u grupi za igranje (Spielgruppe) ili u vrtiću (Kindergarten). Govorite s njim o tome, učinite ga radoznalim, naučite ga osnovnim pojmovima koji mu mogu biti korisni u njegovom novom okruženju.

Dajte djetetu do znanja da je to predivno ako zna govoriti više jezika.

Šta bismo Vam još željeli poručiti ...

Oni jezici, o kojima se ne brinemo i u koje ne ulažemo, nestaju. Jezik moramo njegovati i koristiti ga, da ga ne bismo zaboravili.

Kada Vaše dijete podje u predškolsko i kasnije u školu, njemački će mu biti vrlo važan jezik. Zbog toga, dijete treba Vašu podršku i pomoć. Pri tome ne zaboravite da njegujete Vaš maternji jezik ili jezik koji se govori u porodici.

U školi je dopunska nastava na maternjem jeziku (HSK) dobra prilika, da se unaprijedi razvoj onog jezika, kojeg je dijete prvo počelo učiti. Informišite se i upišite Vaše dijete u dopunsku školu.

Čitajte sami novine i/ili knjige i razgovarajte sa Vašim djetetom o aktualnim temama! Tako ćete i Vi i dijete dalje razvijati Vaš jezik.

Motivišite Vaše djete da puno čita – na njemačkom ili nekom drugom jeziku.

Jezik je blago – svaki jezik je blago. Njegova vrijednost raste time, što se jezik bolje njeguje i razvija. Dobro vladanje jezicima je danas odlučujuće za položaj čovjeka na poslu ili u društvu.

Maternji jezici migrantica i migranata u St.Gallen-u – albanski, bosanski/hrvatski/srpski, talijanski, turski, portugalski, tamilski i mnogi drugi – će biti sve više traženi zbog globalizacije svjetske privrede. Ako se pored njemačkog jezika savlada još jedan strani jezik, to će povećati šanse Vašem djetetu u budućoj poslovnoj karijeri.

Institucije i ponude za savjetovanje i podršku roditelja u kantonu St.Gallen

Opštine (Gemeinde)

Informacije o čuvanju djeteta, dječijem vrtiću i predškolskom u Vašem mjestu stanovanja dobit ćete u Vašoj opštini.

Udruženje za djecu u Istočnoj Švicarskoj (Ostschweizer Verein für das Kind)

Udruženje se brine o unapređenju zdravlja i blagostanju djece. Ono pruža usluge savjetovanja i praćenja majki i očeva sa djecom u predškolskom uzrastu. U savjetovalištim za majke i očeve možete se posavjetovati o svim pitanjima u vezi zdravlja, ishrane, razvoja i odgoja Vaše bebe i malog djeteta. Osim toga, tu se pruža prilika da uspostavite kontakt sa drugim roditeljima.

www.ovk.ch

Savjetovalište za roditelje i djecu od 0 do 3 godine

Roditelji, koji su zabrinuti za razvoj svojih mališana ili zbog njihovog ponašanja, mogu se obratiti ovom savjetovalištu. Ovdje će se utvrditi potrebe djeteta i ponuditi nova rješenja, ako je to potrebno.

www.kjpd-sg.ch

Centar za zaštitu djece St.Gallen (Kinderschutzzentrum St.Gallen)

Majke i očevi koji se osjećaju propterećeni potrebama i zahtjevima male djece i tako dolaze

u krizne situacije, mogu se obratiti na telefon TAT-KRÄFTIG (Eltern-Hotline TATKRÄFTIG). Ponuda Centra za zaštitu djece St.Gallen savjetuje anonimno, besplatno i povjerljivo.

www.tatkraeftig.ch

Savjetovalište za odgoj (Erziehungsberatung)

Porodična savjetovališta podržaće Vas u rješavanju porodičnih pitanja i pomoći Vam da pronađete rješenja u teškim situacijama, kao na primjer kod strahova, hiperaktivnosti, svadje sa braćom i sestrom, problemima u ophodjenu sa vršnjacima.

www.sozialberatung.sg.ch

Školska psihološka služba

Školska psihološka služba (Schulpsychologische Dienste) stoji Vam na raspolaganju u slučaju problema u školi ili pri odgoju djeteta.

www.schulpsychologie-sg.ch (kanton St.Gallen)

www.schulgesundheitsstadt.sg (grad St.Gallen)

Biblioteke i ludoteke

Biblioteke i ludoteke za posudbu knjiga i igrački naći ćete na mnogim mjestima. Sve češće biblioteke raspoložu knjigama na više jezika, kao na primjer Interkulturalna biblioteka koja se nalazi u «Freihand» biblioteci grada St.Gallen.

www.freihandbibliothek.ch

www.ludosg.ch

Impressum

Izdavač	Kompetenzzentrum Integration und Gleichstellung Departement des Innern des Kantons St.Gallen Dozvola za korištenje i adaptacija za kanton St.Gallen: Kompetenzzentrum Integration und Gleichstellung, Departement des Innern Adaptacija teksta i redakcija: Kathrin Wirz
Jezici	njemački – albanski, bosanski/hrvatski/srpski, engleski, francuski, italijanski, portugalski, španski, tamilski, tigrinski, turski
Prevod / Dizajn	www.alscher.ch
Štamparija	Tschudy Druck AG, St.Gallen
Narudžba	Departement des Innern Kompetenzzentrum Integration und Gleichstellung Regierungsgebäude 9001 St.Gallen info.kig@sg.ch
Download	www.integration.sg.ch

St.Gallen, siječanj 2014

Ideja i koncept

Glavni sadržaj ove boršure je definisan u sklopu Programa «više jezika. Rano podsticanje razvoja jezika – izazov za porodice i institucije ranog obrazovanja» po nalogu Voralberg-a.

Informacije o programu: www.okay-line.at

Sadržaj	Elisabeth Allgäuer-Hackl, Gerlinde Sammer, Elizabet Hintner
Tekst	Elisabeth Allgäuer-Hackl, Lidwina Boso
Redakcija	Eva Grabherr

© okay. zusammen leben / Projektstelle für Zuwanderung und Integration, Vorarlberg (Verein Aktion Mitarbeit), Dornbirn (Österreich) November 2010